Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (trzecia izba)

z dnia 21 marca 2019 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Dyrektywa 93/13/EWG – Zakres stosowania – Artykuł 2 lit. b) i c) – Pojęcia „konsumenta” i „przedsiębiorcy” – Sfinansowanie nabycia nieruchomości stanowiącej główne miejsce zamieszkania – Pożyczka na zakup nieruchomości udzielona przez pracodawcę pracownikowi i jego małżonkowi będącemu współpożyczkobiorcą solidarnym

W sprawie C-590/17

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Cour de cassation (sąd kasacyjny, Francja) postanowieniem z dnia 4 października 2017 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 12 października 2017 r., w postępowaniu:

Henri Pouvin,

Marie Dijoux, małżonka Henriego Pouvina,

przeciwko

Électricité de France (EDF),

TRYBUNAŁ (trzecia izba),

w składzie: M. Vilaras, prezes czwartej izby, pełniący obowiązki prezesa trzeciej izby, J. Malenovský, L. Bay Larsen, M. Safjan (sprawozdawca) i D. Šváby, sędziowie,

rzecznik generalny: M. Bobek,

sekretarz: R. Şereş, administratorka,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 12 września 2018 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

– w imieniu H. Pouvina oraz M. Dijoux, małżonki H. Pouvina, przez J. Buk Lament, avocate,

– w imieniu Électricité de France (EDF) przez E. Piwnicę, avocat,

– w imieniu rządu francuskiego przez D. Colasa, J. Trabanda i A.L. Desjonquères, działających w charakterze pełnomocników,

– w imieniu rządu greckiego przez M. Tassopoulou, D. Tsagkaraki, C. Fatourou i K. Georgiadisa, działających w charakterze pełnomocników,

* Język postępowania: francuski.

– w imieniu Komisji Europejskiej przez N. Ruiza Garcíę i C. Valero, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 15 listopada 2018 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 2 lit. b) i c) dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.U. 1993, L 95, s. 29 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 15, t. 2, s. 288).

2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu pomiędzy Henrim Pouvinem i Marie Dijoux, małżonką H. Pouvina, a Électricité de France (EDF) w przedmiocie żądania zapłaty pozostałych kwot należnych w ramach pożyczki na zakup nieruchomości, jakiej spółka ta udzieliła powyższym małżonkom.

Ramy prawne

Prawo Unii

3 Motywy dziewiąty, dziesiąty i czternasty dyrektywy 93/13 stanowią:

„[…] nabywcy towarów i usług powinni być chronieni przed nadużyciami ze strony sprzedawców lub dostawców [przedsiębiorców], w szczególności przed jednostronnymi standardowymi umowami i nieuczciwym wyłączaniem z umów podstawowych praw;

bardziej skuteczną ochronę konsumenta można osiągnąć poprzez przyjęcie jednolitych norm prawnych dotyczących nieuczciwych warunków; powyższe normy powinny odnosić się do wszelkich umów zawieranych pomiędzy sprzedawcami lub dostawcami [przedsiębiorcami] a konsumentami; przy czym niniejsza dyrektywa nie będzie dotyczyła między innymi umów o pracę, umów dotyczących sukcesji praw, umów dotyczących praw z zakresu prawa rodzinnego oraz umów dotyczących tworzenia i organizowania spółek lub porozumień partnerskich;

[…]

niniejsza dyrektywa odnosi się również do handlu, przedsiębiorstw i zawodów [działalności zawodowej] o charakterze publicznym”.

4 Zgodnie z art. 1 ust. 1 tej dyrektywy:

„Celem niniejszej dyrektywy jest zbliżenie przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich odnoszących się do nieuczciwych warunków umownych w umowach zawieranych pomiędzy sprzedawcą lub dostawcą [przedsiębiorcą] a konsumentem”.

5 Artykuł 2 wspomnianej dyrektywy przewiduje:

„Do celów niniejszej dyrektywy:

[…]

b) »konsument« oznacza każdą osobę fizyczną, która w umowach objętych niniejszą dyrektywą działa w celach niezwiązanych z handlem, przedsiębiorstwem lub zawodem [działalnością handlową lub zawodową];

c) »sprzedawca lub dostawca« [»przedsiębiorca«] oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną, która w umowach objętych niniejszą dyrektywą działa w celach dotyczących handlu, przedsiębiorstwa lub zawodu [swojej działalności handlowej lub zawodowej], bez względu na to, czy należy do sektora publicznego czy prywatnego".

Prawo francuskie

6 Artykuł L. 132-1 code de la consommation (kodeksu konsumenckiego), w brzmieniu mającym zastosowanie do sporu w postępowaniu głównym, dokonał transpozycji dyrektywy 93/13 do prawa francuskiego.

7 Na podstawie akapitu pierwszego tego artykułu:

„W umowach zawartych między przedsiębiorcami a osobami niebędącymi przedsiębiorcami, lub konsumentami, nieuczciwe są warunki, których celem lub skutkiem jest stworzenie, na niekorzyść osoby niebędącej przedsiębiorcą, lub konsumenta, znaczącej nierównowagi pomiędzy prawami i obowiązkami stron umowy".

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

8 W dniu 3 kwietnia 1995 r. EDF udzielił H. Pouvinowi, pracownikowi tej spółki, oraz jego małżonce (zwanym dalej łącznie „pożyczkobiorcami") pożyczki w celu wsparcia nabycia własności nieruchomości stanowiącej ich główne miejsce zamieszkania, w wysokości 57 625,73 EUR, podlegającej spłacie w 240 miesięcznych ratach, podzielonych na dwa dziesięcioletnie okresy spłaty, według stawki, odpowiednio, 4,75% i 8,75% (zwanej dalej „umową pożyczki").

9 Artykuł 7 umowy pożyczki przewidywał jej rozwiązanie z mocy prawa, w sytuacji gdy pożyczkobiorca, z jakiegokolwiek powodu, przestanie być członkiem personelu EDF. Skutkiem tej klauzuli była natychmiastowa wymagalność zwrotu kapitału pożyczki w wypadku rozwiązania umowy o pracę, nawet jeśli pożyczkobiorcy nie uchybili żadnemu ze spoczywających na nich zobowiązań.

10 H. Pouvin zrezygnował z pracy w EDF z dniem 1 stycznia 2002 r., zaś pożyczkobiorcy zaprzestali spłacania rat pożyczki.

11 W dniu 5 kwietnia 2012 r., po zastosowaniu klauzuli rozwiązania z mocy prawa umowy pożyczki, w sytuacji gdy pożyczkobiorca przestał być członkiem personelu EDF, spółka ta wezwała pożyczkobiorców do zapłaty kwoty 50 238,37 EUR należnej z tytułu kapitału i odsetek w dniu 1 stycznia 2002 r. oraz kwoty 3517 EUR tytułem kary umownej.

12 Wyrokiem z dnia 29 marca 2013 r. tribunal de grande instance de Saint-Pierre (sąd pierwszej instancji w Saint-Pierre, Francja) uznał za nieuczciwą klauzulę o rozwiązaniu umowy pożyczki z mocy prawa, w sytuacji gdy pożyczkobiorca przestał być członkiem personelu EDF. Sąd ten nie uwzględnił więc żądania EDF stwierdzenia rozwiązania tej umowy z mocy prawa. Jednocześnie sąd ów stwierdził rozwiązanie tej umowy ze względu na brak spłaty rat pożyczki i zasądził od pożyczkobiorców solidarnie zapłatę na rzecz EDF kwoty 44 551,84 EUR wraz z odsetkami według stawki 6% od dnia 5 kwietnia 2012 r. oraz kwoty 3118,63 EUR wraz z odsetkami według stawki 6% od dnia ogłoszenia wyroku tytułem odszkodowania za szkodę poniesioną przez EDF wskutek bezczynności pożyczkobiorców.

13 Wyrokiem z dnia 12 września 2014 r. cour d'appel de Saint-Denis (sąd apelacyjny w Saint-Denis, Francja) uchylił wyrok z dnia 29 marca 2013 r. i orzekł, że rozwiązanie spornej umowy z mocy prawa nastąpiło z dniem 1 stycznia 2002 r. W konsekwencji nakazał on pożyczkobiorcom zapłatę na rzecz EDF kwoty 50 238,37 EUR wraz z odsetkami w wysokości 6% rocznie od dnia 1 stycznia 2002 r., po odliczeniu uprzednio zapłaconych kwot. Ponadto sąd ten nakazał pożyczkobiorcom zapłatę na rzecz EDF kwoty 3517 EUR wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 1 stycznia 2002 r. tytułem kary umownej.

14 Sąd ten uznał bowiem, że art. L. 132-1 kodeksu konsumenckiego nie miał w niniejszej sprawie zastosowania, ponieważ EDF zawarł umowę pożyczki jako pracodawca, a zatem nie mógł być uważany za „przedsiębiorcę" w rozumieniu tego artykułu.

15 Pożyczkobiorcy wnieśli kasację od tego wyroku, twierdząc, iż działali jako konsumenci i powołując się na orzecznictwo Cour de cassation (sądu kasacyjnego, Francja), zgodnie z którym nieuczciwa jest klauzula przewidująca zakończenie umowy pożyczki z przyczyny, która ma charakter zewnętrzny względem umowy.

16 Cour de cassation (sąd kasacyjny) uznał, że podniesione w zarzucie pytania, od których zależy rozstrzygnięcie kasacji, wymagają jednolitej wykładni art. 2 dyrektywy 93/13.

17 W tych okolicznościach Cour de cassation (sąd kasacyjny) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy art. 2 [dyrektywy 93/13] należy interpretować w ten sposób, że spółka taka jak EDF, gdy udziela pracownikowi pożyczki na zakup nieruchomości w celu wsparcia nabycia własnego mieszkania, do której są uprawnione wyłącznie osoby zatrudnione w spółce, działa jako sprzedawca lub dostawca [przedsiębiorca]?

2) Czy art. 2 [dyrektywy 93/13] należy interpretować w ten sposób, że spółka taka jak EDF, gdy udziela pożyczki na zakup nieruchomości małżonkowi pracownika, który sam nie jest zatrudniony w tej spółce, lecz jest współpożyczkobiorcą solidarnym, działa jako sprzedawca lub dostawca [przedsiębiorca]?

3) Czy art. 2 [dyrektywy 93/13] należy interpretować w ten sposób, że pracownik spółki takiej jak EDF, który zawiera z nią taką umowę pożyczki na zakup nieruchomości, działa jako konsument?

4) Czy art. 2 [dyrektywy 93/13] należy interpretować w ten sposób, że małżonek tego pracownika, który zawiera tę samą umowę pożyczki nie jako pracownik spółki, lecz współpożyczkobiorca solidarny, działa jako konsument?".

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

18 Poprzez pytania prejudycjalne, które należy zbadać łącznie, sąd odsyłający zmierza w istocie do ustalenia, czy art. 2 lit. b) i c) dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że po pierwsze, pracownika przedsiębiorstwa i jego współmałżonka, którzy zawierają z tym przedsiębiorstwem umowę o kredyt, zasadniczo zastrzeżoną dla członków personelu tego przedsiębiorstwa, przeznaczoną na sfinansowanie zakupu nieruchomości do celów prywatnych, powinno się uważać za „konsumentów" w rozumieniu tego art. 2 lit. b), a po drugie, czy w odniesieniu do udzielenia tego kredytu owo przedsiębiorstwo należy uznać za „przedsiębiorcę" w rozumieniu wspomnianego art. 2 lit. c).

19 Na wstępie należy przypomnieć, że jak stanowi motyw dziesiąty dyrektywy 93/13, jednolite normy prawne dotyczące nieuczciwych warunków powinny odnosić się do „wszelkich umów" zawieranych pomiędzy „przedsiębiorcą" a „konsumentem", zgodnie z definicjami zawartymi w art. 2 lit. b) i c) tej dyrektywy (wyrok z dnia 17 maja 2018 r., Karel de Grote – Hogeschool Katholieke Hogeschool Antwerpen, C-147/16, EU:C:2018:320, pkt 46).

20 Jednocześnie motyw dziesiąty dyrektywy 93/13 stanowi, że „nie będzie [ona] dotyczyła między innymi umów o pracę".

21 W tych okolicznościach należy zbadać, czy fakt, że strony umowy kredytu takiej jak w postępowaniu głównym są też związane umową o pracę, ma wpływ na ich status odpowiednio „konsumenta" i „przedsiębiorcy" w rozumieniu art. 2 lit. b) i c) dyrektywy 93/13 w odniesieniu do tej umowy kredytu.

22 W tym względzie zgodnie z powyższym przepisem „konsument" oznacza każdą osobę fizyczną, która w umowach objętych zakresem omawianej dyrektywy działa w celach niezwiązanych ze swoją działalnością handlową lub zawodową. Z kolei „przedsiębiorca" oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną, która w umowach objętych dyrektywą 93/13 działa w ramach swej działalności handlowej lub zawodowej, bez względu na to, czy należy ona do sektora publicznego czy prywatnego.

23 Jak wynika z utrwalonego orzecznictwa Trybunału, dyrektywa 93/13 definiuje umowy, do jakich ma zastosowanie, wyłącznie poprzez odniesienie do statusu kontrahentów, w zależności od tego, czy działają oni w ramach swojej działalności handlowej lub zawodowej, czy też nie (wyrok z dnia 17 maja 2018 r., Karel de Grote – Hogeschool Katholieke Hogeschool Antwerpen, C-147/16, EU:C:2018:320, pkt 53 i przytoczone tam orzecznictwo).

24 W pierwszej kolejności, jeśli chodzi o pojęcie „konsumenta" w rozumieniu art. 2 lit. b) dyrektywy 93/13, ma ono charakter obiektywny i jest niezależne od konkretnego zasobu wiedzy, jaki może mieć dana osoba, czy też od posiadanych przez nią w rzeczywistości informacji (wyrok z dnia 3 września 2015 r., Costea, C-110/14, EU:C:2015:538, pkt 21).

25 W tym względzie należy przypomnieć, że konsument znajduje się w słabszej pozycji niż przedsiębiorca, zarówno pod względem możliwości negocjacyjnych, jak i ze względu na stopień poinformowania, i w związku z tym godzi on się na postanowienia umowne sporządzone uprzednio przez przedsiębiorcę, nie mając wpływu na ich treść (wyrok z dnia 3 września 2015 r., Costea, C-110/14, EU:C:2015:538, pkt 18 i przytoczone tam orzecznictwo).

26 Sąd krajowy rozpoznający spór dotyczący umowy mogącej podlegać zastosowaniu omawianej dyrektywy powinien zbadać, biorąc pod uwagę wszystkie dowody, a w szczególności brzmienie tej umowy, czy daną osobę będącą stroną umowy można zakwalifikować jako „konsumenta" w rozumieniu dyrektywy 93/13. W tym celu sąd krajowy powinien uwzględnić wszystkie okoliczności sprawy, w szczególności charakter towaru lub usługi będących przedmiotem rozpatrywanej umowy, które to okoliczności mogą wskazywać na cel nabycia tego towaru lub tej usługi (wyrok z dnia 3 września 2015 r., Costea, C-110/14, EU:C:2015:538, pkt 22, 23).

27 Trybunał orzekł już, że nawet adwokata, choć uważa się, że posiada on wysoki poziom wiedzy fachowej, można uznać za „konsumenta" w rozumieniu art. 2 lit. b) dyrektywy 93/13, jeżeli zawiera on umowę, która nie dotyczy jego działalności zawodowej (zob. podobnie wyrok z dnia 3 września 2015 r., Costea, C-110/14, EU:C:2015:538, pkt 26, 27).

28 To szerokie rozumienie pojęcia „konsumenta" w rozumieniu art. 2 lit. b) dyrektywy 93/13 pozwala na zapewnienie ochrony przyznanej przez tę dyrektywę wszystkim osobom fizycznym znajdującym się w słabszej pozycji, o której mowa w pkt 25 niniejszego wyroku.

29 Z powyższych wywodów wynika, że okoliczność, iż osoba fizyczna zawiera ze swoim pracodawcą umowę inną niż umowa o pracę, jako taka nie stoi na przeszkodzie uznaniu tej osoby za „konsumenta” w rozumieniu art. 2 lit. b) dyrektywy 93/13.

30 Ponadto, jak stwierdził rzecznik generalny w pkt 60 opinii, okoliczność, że niektóre rodzaje umów zawieranych z konsumentami są zastrzeżone dla pewnych grup konsumentów, nie pozbawia ich statusu „konsumenta” w rozumieniu art. 2 lit. b) dyrektywy 93/13.

31 Wykluczenie z zakresu zastosowania tej dyrektywy licznych umów zawartych przez konsumentów z pracodawcami pozbawiłoby wszystkich tych konsumentów ochrony przyznanej przez wspomnianą dyrektywę (zob. analogicznie wyrok z dnia 15 stycznia 2015 r., Šiba, C-537/13, EU:C:2015:14, pkt 29).

32 W odniesieniu do wyłączenia umów o pracę z zakresu zastosowania dyrektywy 93/13 należy stwierdzić, że, jak zauważył rzecznik generalny w pkt 58 opinii, umowa kredytu taka jak będąca przedmiotem postępowania głównego nie reguluje stosunku pracy ani nie dotyczy warunków zatrudnienia, a zatem nie można jej zakwalifikować jako „umowy o pracę”.

33 W drugiej kolejności, jeśli chodzi o pojęcie „przedsiębiorcy” w rozumieniu art. 2 lit. c) dyrektywy 93/13, należy przypomnieć, że prawodawca Unii miał zamiar przyjąć szeroką koncepcję tego pojęcia (wyrok z dnia 17 maja 2018 r., Karel de Grote – Hogeschool Katholieke Hogeschool Antwerpen, C-147/16, EU:C:2018:320, pkt 48 i przytoczone tam orzecznictwo).

34 Po pierwsze bowiem, zastosowanie określenia „każda” w tym przepisie podkreśla, że za „przedsiębiorcę” należy uznać każdą osobę fizyczną lub prawną w rozumieniu dyrektywy 93/13, jeśli wykonuje swoją działalność handlową lub zawodową (wyrok z dnia 17 maja 2018 r., Karel de Grote – Hogeschool Katholieke Hogeschool Antwerpen, C-147/16, EU:C:2018:320, pkt 49).

35 Po drugie, pojęcie to obejmuje każdą działalność handlową lub zawodową, „bez względu na to, czy należy do sektora publicznego czy prywatnego”. Zatem art. 2 lit. c) dyrektywy 93/13 może mieć zastosowanie do podmiotów mających cel zarobkowy bądź niemających takiego celu, nie wyłączając podmiotów realizujących misję użyteczności publicznej (zob. podobnie wyrok z dnia 17 maja 2018 r., Karel de Grote – Hogeschool Katholieke Hogeschool Antwerpen, C-147/16, EU:C:2018:320, pkt 50, 51).

36 Pojęcie „przedsiębiorcy” w rozumieniu art. 2 lit. c) dyrektywy 93/13 jest terminem funkcjonalnym, którego wykładnia wymaga oceny, czy określony stosunek umowny wpisuje się w ramy działalności handlowej lub zawodowej danej osoby (zob. podobnie wyrok z dnia 17 maja 2018 r., Karel de Grote – Hogeschool Katholieke Hogeschool Antwerpen, C-147/16, EU:C:2018:320, pkt 55).

37 Trybunał orzekł już, że instytucja szkolnictwa, która w drodze umowy dokonuje na rzecz studenta uzupełniająco i pomocniczo względem swojej głównej działalności świadczenia zasadniczo stanowiącego umowę kredytu, w ramach tego świadczenia może zostać uznana za „przedsiębiorcę” w rozumieniu art. 2 lit. c) dyrektywy 93/13 (zob. podobnie wyrok z dnia 17 maja 2018 r., Karel de Grote – Hogeschool Katholieke Hogeschool Antwerpen, C-147/16, EU:C:2018:320, pkt 57, 58).

38 W takim wypadku co do zasady istnieje nierówność między instytucją szkolnictwa a studentem, ze względu ma asymetrię informacji i wiedzy fachowej między tymi stronami, taka instytucja dysponuje bowiem stałą strukturą i wiedzą fachową, które niekoniecznie są w dyspozycji studenta działającego w celach prywatnych, który incydentalnie ma do czynienia z taką umową (wyrok z dnia 17 maja 2018 r., Karel de Grote – Hogeschool Katholieke Hogeschool Antwerpen, C-147/16, EU:C:2018:320, pkt 59).

39 Rozważania te mają zastosowanie w sprawie takiej jak ta w postępowaniu głównym, w której pracodawca – osoba prawna – zawiera z jednym ze swoich pracowników – osobą fizyczną – i ewentualnie z małżonkiem tego pracownika umowę kredytu w celu sfinansowania zakupu nieruchomości na cele prywatne.

40 Nawet jeśli bowiem główna działalność pracodawcy takiego jak EDF polega nie na oferowaniu instrumentów finansowych, lecz na dostawach energii, to pracodawca ten dysponuje informacjami i wiedzą fachową, zasobami ludzkimi i materialnymi, których osoba fizyczna, czyli druga strona umowy, nie posiada.

41 Tak jak pojęcie „konsumenta" w rozumieniu art. 2 lit. b) dyrektywy 93/13, pojęcie „przedsiębiorcy" w rozumieniu art. 2 lit. c) tej dyrektywy ma charakter obiektywny i nie zależy od tego, co przedsiębiorca postanowi traktować jako swoją działalność główną czy dodatkową i pomocniczą.

42 Ponadto, jak zasadniczo stwierdził rzecznik generalny w pkt 43–46 opinii, po pierwsze, proponowanie zawarcia takiej umowy kredytu swoim pracownikom, oferując im w ten sposób korzyść w postaci możliwości nabycia nieruchomości, ma na celu przyciągnięcie i utrzymanie wykwalifikowanej i kompetentnej siły roboczej wspierającej wykonywanie działalności zawodowej pracodawcy. W tym kontekście istnienie lub brak ewentualnego bezpośredniego dochodu dla tego pracodawcy, przewidzianego w tej umowie, nie ma wpływu na uznanie rzeczonego pracodawcy za „przedsiębiorcę" w rozumieniu art. 2 lit. c) dyrektywy 93/13. Po drugie, szeroka interpretacja pojęcia „przedsiębiorcy" w rozumieniu tego przepisu służy realizacji celu tej dyrektywy polegającego na ochronie konsumenta jako słabszej strony umowy zawartej z przedsiębiorcą i przywróceniu równowagi między stronami (zob. podobnie wyrok z dnia 31 maja 2018 r., Sziber, C-483/16, EU:C:2018:367, pkt 32).

43 Biorąc pod uwagę całość powyższych rozważań, na przedstawione pytania należy odpowiedzieć w następujący sposób:

– artykuł 2 lit. b) dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że pracownika przedsiębiorstwa i jego współmałżonka, którzy zawierają z tym przedsiębiorstwem umowę o kredyt, zasadniczo zastrzeżoną dla członków personelu rzeczonego przedsiębiorstwa, przeznaczoną na sfinansowanie zakupu nieruchomości do celów prywatnych, powinno się uważać za „konsumentów" w rozumieniu tego przepisu;

– artykuł 2 lit. c) dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że owo przedsiębiorstwo należy uznać za „przedsiębiorcę" w rozumieniu tego przepisu, gdy zawiera ono umowę kredytu w ramach swojej działalności handlowej lub zawodowej, nawet jeśli udzielanie kredytów nie stanowi jego głównej działalności.

W przedmiocie kosztów

44 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (trzecia izba) orzeka, co następuje:

Artykuł 2 lit. b) dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich należy interpretować w ten sposób, że pracownika przedsiębiorstwa i jego współmałżonka, którzy zawierają z tym przedsiębiorstwem umowę

o kredyt, zasadniczo zastrzeżoną dla członków personelu rzeczonego przedsiębiorstwa, przeznaczoną na sfinansowanie zakupu nieruchomości do celów prywatnych, powinno się uważać za „konsumentów” w rozumieniu tego przepisu.

Artykuł 2 lit. c) dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że owo przedsiębiorstwo należy uznać za „przedsiębiorcę” w rozumieniu tego przepisu, gdy zawiera ono umowę kredytu w ramach swojej działalności handlowej lub zawodowej, nawet jeśli udzielanie kredytów nie stanowi jego głównej działalności.

Podpisy